

Dr. KOVÁCS LAJOS

„EGY ÉVI SZOLGÁLAT AZ EVANGÉLIUM ÜGYÉBEN“

Püspöki jelentés az 1982. február 15 és 1983. február 15 közötti időszakról

Legutóbbi főtanácsi ülésünket éppen ezelőtt egy esztendővel tartottuk. Az azóta eltelt időszak fontosabb egyházi eseményeiről az alábbiakban számolok be.

1. Személyi változások a központban, egyházkörökben és egyházközségekben.

a) Az egyházi központban az 1982. esztendő végével jelentős változás történt. *Sebe Ferenc*, az adminisztratív ügyek előadó-tanácsosa, saját kérésére 1982. december 31-én nyugdíjba vonult. Több mint 43 évig állott egyházunk szolgálatában. 1939-től kezdve 2 éven át Székelykeresztúron, Erzsébetvároson és Tordán nevelőként, ill. segédlelkészként működött. A kadácsi egyházközségben 4 évig, Magyarzsákonon néhány hónapig, és több mint 15 évig a kolozsvári egyházközségben, eleinte mint vallástanár, majd mint rendes lelkész szolgált. Közben közel két évig mint esperes a kolozs-tordai egyházkör életét is irányította. 1963-ban boldogemlékű Csifó Nagy László előadó-tanácsos váratlan halálával dr. Kiss Elek püspök erre a fontos állásra őt nevezte ki. Ebben a minőségében közel két évtizeden át működött. Munkáját hozzáértéssel, szolgálatkész lelkülettel és ügybuzgósággal végezte; bármilyen megbízatását szívesen teljesítette. Január 5-én az egyházi központ vezetői, tisztviselői és alkalmazottai búcsúztatták. Egyházunk érdekében végzendő további szolgálatára nyugdíjas éveiben is számítunk.

Sebe Ferenc atyánkfia helyét ez év elejétől *Andrási György* gazdasági és jogi előadó foglalta el, aki eddig is megbízható, hűséges munkásnak bizonyult. Hisszük, hogy egyházunk érdekeit első helyre helyezve, az egyház egyetemét higgadt bölcsességgel áttekintve és rendíthetetlen hűséggel, okosan és szelíden, evangéliumi lelkülettel szolgálva, ezt a magas, megtisztelő tisztséget is mindnyájunk teljes megalégedésére fogja betölteni.

A megüresedett gazdasági és jogi előadói állást ez év elejétől *Mikó Lőrinc* eddigi pénzügyi ellenőr tölti be. Ifjú atyánkfia, aki ezelőtt kilenc évvel lépett központi tisztviselőink sorába, a közgazdasági egyetem pénzügyi szakcsoportjának elvégzése után, munkájának végzése közben, nagy szorgalomról és igyekezetről téve tanúságot, az egyetem látogatás nélküli jogi fakultásán is oklevelet szerzett. Ezáltal az egyházunk életében több nemzedéken át kiemelkedő jelentőségű tevékenységet kifejtett Mikó család nemes jogászi hagyományát folytatja. Kívánjuk, hogy tiszteletreméltó elődei nagyszerű példája mindig ösztönzőleg álljon előtte, tudva, hogy a családi múlt őt is egyházunk iránti felelős munkára kötelezi. Kívánjuk, hogy mint ennek a vezető állásnak betöltője, ereje teljes megfeszítésével végezze a reá bízottakat becsülettel, eredményesen, egyházunk és híveink előmenetelére.

b) Az egyházkörökben az eltelt esztendő folyamán változás nem volt.
c) 1982. február 15. és 1983. február 15. között az alábbi kinevezéseket eszközöltem:

Nyitrai Levente komjászegi lelkészt 1982. október 1-től áthelyeztem székelyszentmihály-bencédi egyházközségbe.

Kineveztem gyakorló segédlelkésznek október 1-től: *Rüsz Domokost* Brassóba, *Buzogány Sándort* Iklandra, *Balázs Tamást* Komjászegre.

Benedek Ágoston nagyenyedi lelkészt 1983. január 1-től áthelyeztem a kolozsvár-napocai 3. számú monostori egyházközségbe.

Szén Sándor kolozsvár-napocai segédlelkészt január 1-től kineveztem rendes lelkésznek Jobbágyfalvára.

Csete Erzsébetet január 1-től kineveztem rendes énekvezérnek a szováti egyházközségbe.

d) Lelkészeink közül 1982. dec. 31-el nyugalomba vonultak:

Szász Dénes, 1935. augusztusától kezdődően állott egyházunk szolgálatában. Egy évig volt brassói segédlelkész, majd közel 21 évig Firtosváralján, 12 évig Bözödön, végül csaknem 13 évig Jobbágyfalván rendes lelkész. Szolgálati ideje közel 47 esztendő.

Lukácsi Mózes, 1937-től fél éven át Brassóban, rövid ideig Sepsiszentgyörgyön, majd egy évig Fogarason végzett segédlelkészi szolgálatot. Utána két évig Kedében, 12 évig Székelyszentmiklóson és végül közel 32 évig Csekefalván rendes lelkészként működött. Szolgálati ideje 47 esztendő.

Mindkét lelkész hivatástudattal, buzgósággal és egyházunk iránti feltétlen hűséggel végezte egyházépítő, lélekszerinti munkáját. Gondviselő Atyánk vezérelje őket a nyugalom éveiben is. Kérjük őket, hogy egyházunk életében továbbra is szívvel-lélekkel vállaljanak részt.

2. Legutóbbi Főtanácsunk óta végzett fontosabb ténykedésemet az alábbiakban ismertetem.

a) *Március 18. és 19. napjain* részt vettem az Unitárius Világszövetség (IARF) Vezető Tanácsának a Majna melletti Frankfurtban tartott évi gyűlésén. A gyűlés, az elnök és főtítkár beszámolóí és az időszertű kérdések megbeszélése mellett, főképpen a jövő év július 27 — augusztus 1 napjain Japánban tartandó világkongresszus előkészítésével foglalkozott.

b) *Március 27-én* öt napos hivatalos látogatásra hazánkba érkezett az észak-amerikai Unitárius Univerzalista Egyház elnöke, dr. Eugene Pickett feleségével. A küldöttség tagjai dr. Gene Reeves, a chicagoi Meadville-Lombard unitárius teológiai főiskola dékánja és dr. John Mayer kanadai egyetemi tanár voltak, akiket körútjuk során rajtam kívül feleségem, dr. Erdő János, dr. Barabássy László és részben Sebe Ferenc, valamint Báró József kísérték el.

A látogatás első napján vendégeink felkeresték az egyházi központot, majd dr. Gene Reeves professzor nagy érdeklődéssel végighallgatott előadást tartott a Protestáns Teológiai Intézetben „A folyamat-teológia és Isten fogalma” címen, amelyet magyar nyelven dr. Erdő János főjegyző tolmácsolt. Az előadás a Keresztény Magvetőben is megjelent. Ezután D. Nagy Gyula református püspök, Teofil Herineanu ortodox érsek és D. Szedressy Pál evangélikus püspök meglátogatására ke-

rült sor. Aznap délután vendégeink tordai, alsófelsőszentmihályi, sinfalvi, várfalvi és aranyosrákosi egyházközségeink templomaiban és lelkészi otthonaiban tettek látogatást. A második napon, vasárnap délelőtt kolozsvári központi templomunkban tartott istentiszteleten imát Szabó Dezső lelkész, egyházi beszédet dr. Eugene Pickett elnök mondott. A Keresztény Magvetőben is olvasható beszédet dr. Erdő János tolmácsolta magyar nyelven. A küldöttség tagjait egyházunk és a kolozsvári gyülekezet nevében angol és magyar nyelven én köszöntöttem. A délelőtt folyamán vendégeink mindkét kolozsvári lelkészünket otthonukban meglátogatták. Aznap este az istentisztelet marosvásárhelyi templomunkban megismétlődött, ahol Kolcsár Sándor esperes-lelkész mondott üdvözlőt, majd magas színvonalú ünnepi műsor következett. Másnap segesvári, újszékelyi, alsóboldogfalvi, fiatfalvi, székelykeresztúri, siménfalvi, kadácsi és kobátfalvi egyházközségeink meglátogatása után Székelyudvarhelyre érkezünk, ahol népes gyülekezet fogadott. A látogatás negyedik napján Homoródszentmárton, Recsenyéd, Homoródszentpál, Oklánd, Homoródszentpéter, Városfalva és Jánosfalva egyházközségek meglátogatására került sor. Másnap a csíkszeredai, sepsiszentgyörgyi, árkosai és brassói gyülekezetek következtek. Az utolsó napon a Vallásügyi Hivatalban tettünk látogatást, ahol meleg fogadtatásban részesültünk. Vendégeink a tapasztalokról elragadtatással nyilatkoztak. A lelkészi otthonokban megnyilvánult vendégszeretet, a szebbnél-szebb templomok és a, bár csupán futólag megtapasztalt eleven egyházi élet, saját nyilatkozatuk szerint, látogatásukat egész életükre feledhetlenné tették. E helyen is hálásan köszönöm meg azt a szeretetet, amellyel vendégeinket a lelkészi családok és híveink elárasztották, nagymértékben járulva hozzá az észak-amerikai, kanadai és romániai testvéregyházak között eddig is fennálló lelki kapcsolat további erősödéséhez.

c) *Püspöki látogatás.* Április 13-án folytattuk az előző évben a székelykeresztúr-udvarhelyi egyházkörben megkezdett püspöki látogatást, amelynek kísérői feleségem, András György előadó-tanácsos, Tana Ferenc főszámvevő és Bárá József köri esperes voltak. Ez alkalommal két részletben 16 anya- és 2 leányegyházközség meglátogatására került sor. Első állomásunk *Újszékely* volt. Ebben a gyülekezetben Kedei Mózes ifjú lelkész irányítása mellett dicséretreméltó az egyházi élet. A legutóbbi években templomot, lelkészi lakást javítottak, új kaput és kerítést készítettek. *Alsóboldogfalván* is Rázmány Csaba ifjú lelkész gyülekezetével együtt szép munkát végez. Felépítettek egy kitűnően megtervezett, modern lelkészi lakást, amelynek alagsorában elhelyezett tanácsterem, mint gyűlések, vallásórák és szeretetvendégségek helye az egyházközség valláserkölcs életét elsőrendű módon segíti elő. *Fiatfalva* köztudomás szerint az egyetlen község, ahol az unitáriusoknak és reformátusoknak közös templomuk van; egyik vasárnapon az egyik, a másikon a másik tartva először istentiszteletet. Lelkészüket, Botha Dénes teljes egyetértésben Nagy Dániel lelkészsel, a református egyházmegye esperesével, eredményes munkát végez. Mindkét gyülekezet az utóbbi években új lelkészi lakást épített. Az unitáriusoké emeletes épület, megfelelő irodával és tanácsteremmel. Az építés idején a hívek nagy áldozatkészségről tettek tanúbizonyságot. A református esperes meglehetősen üdvözölt és otthonában is szeretettel fogadott. *Csekefalvi* híveink buzgósága és templomlátogatása megnyugtató. A gyülekezet lelkésze, Lukácsi Mózes,

az év végével nyugdíjba vonult. A református gyülekezet lelkésze, Vajda Domokos, nemcsak anyaegyházközségében, hanem leányegyházközségében, Szentábrahámon is jelen volt istentiszteleteinken, mindkét alkalommal üdvözölt, a szeretetvendégségen részt vett, tanúbizonyságot téve egyházunk iránti tiszteletéről. *Szentábrahám* lelkésze Jakab Dénes. Az életképes egyházközség valláserkölcsei élete zavartalan, bár templomlátogatása nem kielégítő. A gyülekezet tagjai a lelkészi lakás bejáratához gyönyörű székely kaput készítettek. *Székelykeresztúron* vasárnap volt a püspöki vizsgálat. Ez az egyházközség, amelynek a lélekszáma az utóbbi években nagyon megnőtt, kiemelkedő jelentőségű fejlődést mutat. A teljesen rendbehozott lelkészi lakás, a gyülekezeti összejövetelekre alkalmas tanácsterem megépítése, az ősi templom külső és belső megjavítása, annak új padlózattal és parkettel való ellátása és a mennyezet művészi módon való kiképzése: mindez a lelkész és a vezetőség nagyszerű szervezői munkáját és a hívek példaadó áldozatkészségét tanúsítja. A bensőséges ünnepi istentiszteleten Nagy Dániel, a református egyházmegye esperese és Horváth József helybeli ref. lelkész mondtak üdvözlőt. Istentisztelet előtt Juhász Antal kat. lelkész vezetése alatt a lelkészi lakáson többtagú küldöttség fejezte ki jókívánatait és együttérzését. A *gagyi* egyházközség leányegyházközségében, *Kismedeséren* a nemrégén megújított templomban bensőséges istentiszteleten vettünk részt. Gagyi híveink panaszképpen juttatták kifejezésre elégedetlenségüket a gyakori lelkészváltás miatt, ami a gyülekezet lelki életét nagyon megzavarta; főképpen legutóbbi lelkészük magatartása volt kedvezőtlen hatású. Kibédi Pál jelenlegi lelkész igyekszik a gyülekezet életét újra rendes mederbe terelni. *Firtosmartonos* nagy problémája az állandósuló földcsúszás, amely a szépen rendbehozott lelkészi lakás épségét veszélyezteti. Fiatal lelkészük, Bíró Mihály eredményesen dolgozik azért, hogy a templomokat megújított, egyházukhoz ragaszkodó hívek újra reá szokjanak a rendszeres templomlátogatásra. A *bözödköröspataki* egyházközség jelenleg Dancs Lajos énlaki lelkész gondozásában van. A teljesen elhanyagolt, szinte lakhatatlan lelkészi lakás és a gyenge állapotban levő templom viszonylagos rendbehozatala és a szétszóródott hívek újrászervezése nagy munkájában a lelkész mellett Márton István gondnok kiemelkedő, dicséretreméltó tevékenységet fejt ki. Látogatásunk első szakaszának utolsó állomása *Énlaka* volt, ahol annak ellenére, hogy a fiatalabb családok városokba költözése miatt a lélekszám megcsappant, megnyugtató módon tapasztaltuk a hívek áldozatkészségét, buzgó templomlátogatását és nagyszerű gyülekezeti éneklését.

Látogatásunk második szakasza a *székelyderzsi* egyházközség meglátogatásával kezdődött. Fiatal lelkészük, Katona Dénes rövid működése óta nagyszerű eredményt mutatott fel. Nagy Ferenc gondnok lelkes vezetése mellett egyházunk egyik legnagyobb értékének, a műemléktemplomnak a megjavítása dicséretes módon végbement. A *székelymuzsnai* kis lélekszámú egyházközség, egyházunk iránti hűséggel és nemes lelkiülettel, Sándor Botond fiatal lelkészével együtt, eredményesen tevékenykedik. Lelkes hangulatban vettünk részt a *korondi* anyaegyházközséghez tartozó *fenyőkuti* leányegyházközség ünnepi istentiszteletén. Legközelebbi feladataink közé tartozik a hegyi szétszórtságban élő, de egyházunkhoz buzgó lélekkel ragaszkodó híveinknek rendes egyházközséggé alakítása. *Korond* egyike a legszilárdabb és legerőteljesebb gyülekezeteink-

nek. Lelkésze, Fodor Dénes itteni működése eredményes tevékenységről adhat számot. Templomuk megjavítása, tanácsterem építése, két szép székely kapu felállítása, a temető mintaszerű gondozása és a hívek rendszeres templomlátogatása azt mutatja, hogy a gyülekezeti élet megnyugtató, fokozatosan erősödő lendületet nyert. Az ünnepi istentiszteleten, valamint az azt követő szeretetvendégségen a helybeli és a közeli hegyen levő katolikus gyülekezet lelkészei is részt vettek, egyházunk iránti tiszteletüknek kifejezést adva. *Firtosváralja* is a lélekszámában meggyengült tiszta unitárius gyülekezetekhez tartozik. Ennek ellenére nagy hiányosságként állapítottuk meg temploma elhanyagolt állapotát. Fekete Attila lelkész gyülekezeti munkája nem kielégítő. Egész napon át tartott zuhogó esőben nagyon nehezen tudtuk megközelíteni a *Kis- és Nagykedde* közti hegytetőre épített templomot. Ebben az elköltözések miatt talán legtöbb hívét elveszített gyülekezetben jelenleg Biró Lajos medeséri lelkész a beszolgáltatást lelkiismeretes odaadással végzi. Sajnos a lakatlan lelkészi lakás lassan teljesen használhatatlanná válik. Látogatásunk alkalmával, a kellemetlen idő ellenére, elég népes és buzgó gyülekezettel találkoztunk. Látogatásunk utolsó állomása boldogemlékű dr. Kiss Elek püspök szülőfaluja, *Medesér* volt, akinek emlékére, halála 10 éves évfordulója alkalmából az egyházközség a templomban emléktáblát helyezett el. A gyülekezet egységes, jól megszervezett, a hívek áldozatkészek.

A püspöki látogatásokkal kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy az eredményes és feltétlenül hiterősítő volt. A legtöbb helyen a gyülekezetek templomaik és épületeik megjavításával, a temetőkertek bekerítésével és rendbehozatalával, valamint egyéb javítások elvégzésével, nagy vendégszeretettel vártak és fogadtak. Ahol arra szükség volt, megfelelő utasításokat adtunk és intézkedéseket tettünk. Megnyugvással töltött el, hogy lelkészeinknek és gyülekezeteinknek a helyi néptanácsokkal való kapcsolata jó; öröndetes az is, hogy látogatásunk iránt a néptanácsok jóindulatot tanúsítottak. Ebben az esztendőben, Isten segítségével, látogatásainkat a székelykeresztúr-udvarhelyi egyházkör még hátralevő egyházközségeiben folytatni fogjuk.

d) Május 5-én külföldi tanulmányútra jogosító vizsga volt, amelyet Kiss Alpár brassói segédlelkész és Rezi Elek bágyoni lelkész sikerrel letettek.

e) Május 20-án részt vettem a Diákház nagytermében Márkos Albert zeneszerző halála első évfordulója alkalmával rendezett emlékhangversenyen, valamint június 6-án a volt Unitárius Kollégium fennállásának 425-ik évfordulóján, az Intézet udvarán lefolyt ünnepélyes megemlékezésen.

Ezen a napon kezdődött több mint négy hónapos betegségem, amelyből közel három hónapot kórházban töltöttem. Ezidő alatt az egyházi ügyek intézését, püspökhelyettesi minőségemben, dr. Erdő János főjegyző végezte, akinek e helyen is hálás köszönetet mondok. Hasonlóképpen ezúton is hálásan köszönöm mindazt a segítséget, érdeklődést, aggodást és szeretetet, amellyel híveink betegségem idején mellettem állottak, biztattak, bátorítottak és felgyógyulásomért imádkoztak.

f) Az október 14-én tartott Egyházi Képviselő Tanács ülésén való részvételemmel újra megkezdtem júniusban megszakadt rendes ténykedésemet. Ez alkalommal bensőséges megemlékezés történt püspökké vá-

lasztásom tizedik évfordulójáról. Dr. Barabássy László főgondnok és dr. Erdő János főjegyző, valamint a gyűlésen jelenlevő Iulian Sorin, a Vallásügyi Hivatal igazgatója mondtak meleghangú köszöntőket.

g) Karácsony ünnepén sinfalvi egyházközségünkben végeztem egyházi szolgálatot.

h) December 31-én a kolozsvári templomban megtartottam a hagyományos, óesztendőt búcsúztató istentiszteletet.

i) 1983. első reggelén a püspöki lakásban dr. Gyarmathy Árpád főgondnokkal együtt fogadtam dr. Erdő János főjegyző tartalmát, az elmúlt esztendő fontosabb eseményeire visszatekintő és az új esztendőre programot adó köszöntését.

j) Nehány héttel ezelőtt feleségemmel együtt meglátogattam tordai otthonában dr. Gál Miklós volt főgondnokot.

k) Január 25-én kihallgatáson fogadott Ion Roşianu, a Vallásügyi Hivatal elnöke.

l) Február 10-én részt vettem a Békevédelmi Bizottság Nemzeti Tanácsának Bukarestben tartott gyűlésén.

3. Dr. Erdő János észak-amerikai látogatása

Az észak-amerikai „Minns“ alapítvány felkérésére, valamint az Unitárius Univerzalista Egyház elnökének a meghívására dr. Erdő János főjegyző múlt év június 17-én az Egyesült Államokba utazott és ott több mint három hetet töltött. Az alapítvány célja évenkénti előadásorozat tartása a vallás, erkölcs és egyháztörténet köréből. Az előadó személyét az alapítvány bizottsága választja ki amerikai vagy külföldi teológusok, vallásfilozófusok és egyháztörténészek közül. Az előadónak a kiválasztása tudományos kitüntetésnek számít.

Dr. Erdő János Bostonban három, Chicagóban egy, és Maine állambeli Brunswickban, az Unitárius Univerzalista Egyház évi közgyűlésén egy előadást tartott angol nyelven, az alábbi címen: Az erdélyi unitárius egyház megalapítása; Dávid Ferenc radikális reformációjának teológiai alapjai; Az unitarizmus hozzájárulása a vallási türelem megteremtéséhez Erdélyben; Dávid Ferenc pere és elítéltetése.

Az előadások nagy érdeklődést váltottak ki; azokat nagyszámú közönség hallgatta végig az egyetemi tanszemélyzet, lelkészek, egyetemi hallgatók és egyháztagok köréből. Azok közelebbről nyomtatásban is meg fognak jelenni.

Főjegyző Concord, Boston, Madison és Chicagó unitárius gyülekezeteiben istentiszteleti szolgálatot is végzett.

Június 21—26 napjain részt vett az ottani egyház évi közgyűlésén, amelyen az egyházközségek képviselőiben 1353 delegátus és mintegy 500 vendég volt jelen. A tárgysorozat kiemelkedő pontja volt dr. Eugene Pickett elnöki beszámolója. A közgyűlés a legteljesebb egyetértésben és leghatározottabban foglalt állást a nukleáris háború ellen, az emberi jogok, a lelkiismereti- és vallásszabadság védelme mellett. A múlt haladó értékeinek megbecsülése jegyében emlékeztek meg Emerson unitárius teológus, filozófus és költő halálának 100. évfordulójáról.

Az ottani egyház vezetősége főjegyző afia előadásait, istentiszteleti szolgálatait és egész látogatását nagyra értékelte. Meg vagyok győződve,

hogy az előadások nyomtatásban való megjelenése észak-amerikai hit-testvéreink számára egyházunk múltjának teljesebb megismerését fogja jelenteni.

4. Lelkésznevelés.

A Protestáns Teológiai Intézetben az elmúlt év második felében, valamint az 1982—83-as tanévben a tanítás zökkenőmentesen folyt; a tanulmányi eredmény egészében véve jó volt. Dr. Erdő-János négy éves rektori megbízatása lejárt, ettől a tanévtől kezdődően az új rektor dr. Péntek Árpád református teológiai tanár lett. Dr. Erdő János higgadt, megfontolt intézeti munkáját általános elismerés kísérte. Ebben az évben a hallgatók száma 12. Az Intézet múlt évét bezáró és ezt a tanévet megnyitó istentiszteleteken a lelkészi szolgálatot dr. Erdő János végezte.

A lelkésznevelés irányítója és a bennlakás felelős professzora dr. Szabó Árpád volt. A hallgatók megfelelő közösségi magatartása ellen nemrégiben egy esetben merült fel komoly panasz; az ügyet az Intézet fegyelmi bizottsága tárgyalja. A hétköznapi tartott áhítatokon a hallgatók részvétele pontos és hiánytalan volt. Azoknak ún. presbiteri szolgálatát Bartha Alpár II. éves, az énekvezéret Pap László III. éves hallgató végzi. A bibliaórákat három csoportban, a három tanár irányításával hetenként tartják. Mindegyik csoport az általa megállapított tematika szerint választja ki a megmagyarázandó bibliai szövegeket. Év közben hallgatóink püspöki engedéllyel a szomszédos egyházközsegekben több alkalommal végeztek szolgálatot. Az eddigi gyakorlat és ősi egyházi hagyomány szerint hallgatóink mindhárom sátoros ünnepen legációs szolgálatokat végeztek dr. Izsák Vilmos irányításával, a jelentések szerint megfelelő eredménnyel. Legátust fogadó egyházközsegeinknek és a vendégszeretetet nyújtó lelkészi családoknak hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

A hallgatók a tanév megkezdésekor a kolozsvár-napocai állami mezőgazdasági vállalat területén két hétig részt vettek az őszi terménybetakarításban.

Július 14—17. napjain szakvizsgát tett Buzogány Sándor, Balázs Tamás és Rüszt Domokos IV. éves hallgató. Július 15—16-án Szén Sándor kolozsvár-napocai, valamint okt. 28-án Péterfi Sándor kidei és Várad Zoltán lókodi segédlelkészek eredményes lelkészképesítő vizsgájuk alapján lelkészi oklevelet szereztek.

Az első félév végén, február 3—4 napjain, hallgatóink részére az Intézetben ún. csendesnapok voltak. Ez alkalommal Lőrinczi Károly aranyosrákosi, Fazakas Ferenc tordai, Kecskés Lajos szabédi és Szabó Dezső kolozsvár-napocai lelkészek tartottak előadásokat és bibliamagyarázatokat. Lőrinczi Károly előadásának a címe: A hit, mint a lelkészi szolgálatra való lelkészi felkészülés alapja; a Kecskés Lajosé: A lelkészi szolgálat ma foglalkozás vagy hivatás?; a Fazakas Ferencé: A teológiai ismeretek szükségessége a lelkészi szolgálatra való felkészülésben. Az Intézet összes hallgatói részére A lelképásztor családi élete címen Szabó Dezső tartott előadást.

Megelégéssel állapíthatjuk meg, hogy hallgatóink tudományos és lelki felkészülését a három unitárius tanár: dr. Erdő János, dr. Izsák

Vilmos és dr. Szabó Árpád lelkiismeretesen, hithűséggel, komoly felelősségérzettel, eredményesen végzik. Az ökumenikus szellemet árasztó közös Protestáns Teológiai Intézet különböző felekezeti hallgatói között jó a megértés; hallgatóink az egymás iránti, evangéliumi szellemből táplálkozó kölcsönös megbecsülés és szeretet gyakorlói.

5. Lelkeszi értekezletek és lelkésztovábbképzés

A negyedévenként és egyházkörönként tartott közérdekű és teológiai tárgyú lelkeszi értekezleteken lelkészeink egy-két kivétellel pontosan részt vettek. A közérdekű előadások az állampolgári öntudat állandó erősítését szolgálták. A teológiai tárgyú gyűléseken az alábbi előadások hangzottak el: I. évnegyedben: „Kinek mit prédikáljunk?“ Előadó dr. Szabó Árpád; II. évnegyedben dr. Erdő János előadásában: „A vallásos tapasztalat tartalma és tekintélye“; III. évnegyedben dr. Szabó Árpádtól: „A vallásos ember és az egyház“. A IV. évnegyedben: „Emberszolgálatunk alapelvei“, dr. Erdő János előadása. Az előadásokat tartalmas megbeszélés követte. Egyes gyűléseken ismertetések hangzottak el Az én kedvenc bibliai könyvem címen. Kívánatos annak rendszeresítése minden körben; ezenkívül pedig ugyancsak kívánatos minden alkalomra legalább 3—4 egyházi beszédvázlat vagy kidolgozott beszéd felolvasása és megvitatása. Ez a gyakorlat a szószéki szolgálat színvonalának emelésében minden bizonnyal segítséget nyújtana. Ezt a célt szolgálták az egyházi beszéd-pályázatok is, melyekre 49 prédikációt küldtek be lelkészeink.

Azt is meglelégedéssel jelentjük, hogy végre sikerült az első lelkésztovábbképző tanfolyamot múlt év július 26. és augusztus 6. közti időszakban megrendezni. A tanfolyamon 22 lelkész vett részt, akik az unitárius teológiai bennlakásban laktak és a Protestáns Teológiai Intézet konviktusában étkeztek. A bibliai szakcsoportból dr. Szabó Árpád, a rendszeres teológia és az unitárius egyház története tárgyköréből dr. Erdő János, a gyakorlati teológia időszerű kérdéseiről dr. Izsák Vilmos teológiai tanárok, a lelkész ügyviteli, közigazgatási és gazdasági-pénzügyi feladatairól Sebe Ferenc és András György előadótanácsosok, végül mint meghívott előadók, templomaink díszítéséről dr. Nagy Jenőné Murvay Júlia és az egyházi ének- és zene mai kérdéseiről Halmágyi Pál bethlenszentmiklósi lelkész tartottak előadásokat. Ezenkívül Hoinărescu Tepeș, a Vallásügyi Hivatal Kolozs megyei főinspektora, Keszthelyi Gyula, az „Igazság“ napilap főszerkesztője és Bazsó Zsigmond az időszerű békevédelmi, társadalmi, politikai és gazdasági kérdésekről adtak tájékoztatást. Az előadások után szeminárium-szerű megbeszélések voltak. A tanfolyamon résztvevő lelkészek a napi munka megkezdése előtt belvárosi templomunkban rendre végeztek áhitatot.

A továbbképző tanfolyamot ezen a nyáron is folytatjuk egy második, kb. 25 lelkészből álló csoporttal. Meggyőződésünk, hogy a tanfolyam lelkészeink tudományos továbbképzésében és az időszerű kérdések minél szélesebbkörű megismerésében jelentős segítséget nyújt.

6. Egyházi kiadványaink

A Keresztény Magvető évente rendszeresen megjelenik. Kiadtuk ebben az évben is a Falinaptárt. Nyomdában van a híveink részéről régóta igényelt új imakönyv, amely 35 lelkészünk különböző alkalmakra írt

imádságait tartalmazza. Ezenkívül egy általam írt egyházi beszédgyűjtemény „Részvétel az evangélium ügyében“ címen rövidesen megjelenik. Figyelmünk jelenleg elsősorban a Káté újrakiadása felé irányul.

7. *Új egyházközség*

Az elmúlt évi Főtanácson a Főtanácsi Bizottság elsőrendű követelményként hangoztatta a nagy létszámúvá nőtt városi egyházközseinknek önálló, új gyülekezetekké való szervezését. Megelégedéssel közölhetjük, hogy ebben a tekintetben jelentős haladás történt. A Vallásügyi Hivatal ez év január 1-től jóváhagyta a kolozsvár- napocai 3. számú, monostori új egyházközség megalakulását. A napokban meg is kezdődik erre az állásra kinevezett Benedek Ágoston volt nagyenyedi lelkész szolgálata, akinek tevékenysége elé reménységgel és bizalommal tekintünk.

8. *Külföldi kapcsolatok*

Az Unitárius Világszövetség tagegyházaival való kapcsolatunk szívélyes és eredményes. Ennek egyik bizonyítéka az észak-amerikai Unitárius Egyház hazánkban és egyházunknál tett magas szintű látogatása. Örömmel jelenthetem, hogy Kiss Alpár, volt brassói segédlelkész múlt őszi óta a chicagói Unitárius Teológiai Főiskolán folytatja tanulmányait. Rezi Elek bágyoni lelkész, doktorjelölt részére meghívó érkezett a jövő tanulmányi ősztől a manchesteri Unitárius Teológiai Főiskolán töltendő egy esztendőre. A napokban készülök Frankfurtba, hogy Világszövetségünk Vezető Tanácsának március 16—19-én tartandó évi ülésén, mint annak tagja részt vegyek.

9. *A békéért folytatott küzdelemben való részvételünk*

Az Unitárius Világszövetség Vezető Tanácsának múlt év március havában Frankfurtban tartott gyűlésén beszámolómban többek között kiemeltem annak a békegyűlésnek a jelentőségét, amelyet hazánk összes vallásfelekezetei 1981. november 25—26. napjain 200 egyházi és világi kiküldött és mintegy 50 külföldi delegátus részvételével Bukarestben tartottak. Ezen a gyűlésen, amelynek a munkálataiban egyházunk képviselői is tevékenyen részt vettek, felhívás hangzott el a világ összes egyházaival a leszerelésért, elsősorban a nukleáris fegyverkezés megszüntetéséért, a népek közti megértésért és minden vitás kérdésnek tárgyalás útján való rendezéséért.

Az Egyházi Képviselő Tanács június 17-én tartott rendkívüli gyűlésén tárgyalta a román népnek az Egyesült Nemzetek Szervezete rendkívüli leszerelési gyűléséhez intézett Felhívását. A Tanács a Felhívást lelkesedéssel tette magáévá. A gyűlés tagjai és az egyházi központ tisztviselői mindnyájan aláírták a békefelhívást, és kérték annak megfelelő továbbítását. Ugyanakkor az E. K. Tanács felhívta a lelkészeket, hogy egyházi beszédeikben foglalkozzanak a béke ügyével. Végül a gyűlés-táviratot intézett Románia Szocialista Köztársaság elnökéhez, Nicolae Ceaușescuhoz, biztosítva őt arról, hogy egyházunk vezetői, lelkészei és hívei szívvel-lélekkel támogatják a Felhívásban foglalt nemes célokat. Az ENSZ leszerelési rendkívüli ülészakán, Világszövetségünk képviselő-

letében dr. Nikkyo Niwano elnök felszólalásában erőteljesen hangsúlyozta a nukleáris fegyverkezés csökkentésének és mielőbbi teljes megszüntetésének feltétlen szükségességét.

Világszövetségünk legközelebbi kongresszusát a jövő évben, július 27—augusztus 1. napjain Japánban tartja, témája: „A vallásos ember útja a békéhez“.

Egyházunk vezetőivel, lelkészeivel és híveivel együtt azzal a rendíthetetlen meggyőződéssel vesz részt minden olyan mozgalomban, amely a béke ügyét szolgálja, hogy a közös erővel és kitartással folytatott öntudatos, szívós küzdelem eredményeképpen megmenthető a béke.

10. Az államhatalommal való kapcsolatunk

Egyházunk haladó gondolkozású hívő közössége, az egyházi és világi vezetők irányításával az utóbbi esztendő folyamán is minden erejével azon munkálkodott, hogy a szabad vallásgyakorlatot és lelkiismereti szabadságot biztosító alkotmány szellemében élje hazánkban, Románia Szocialista Köztársaságban a maga valláserkölcsei életét. Ugyanakkor maradéktalanul, elsősorban a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja szervezet öntudatos tagjaiként, állampolgári kötelességeit is maradéktalanul teljesítse. E helyen is köszönetet mondunk a Vallásügyi Hivatal vezetőjének, Ion Roșianu elnöknek, valamint központi és megyei munkatársainak, hogy minden megoldást igénylő kérdésünkben a legnagyobb jóakarattal támogattak és segítettek. Egyházunk a maga részéről, vezetőivel, lelkészeivel és gyülekezeti tagjaival igyekszik erre a bizalomra és támogatásra a jövőben is méltónak bizonyulni.

11. Halottaink

1982. február 15. óta az alábbi hittestvéreink távoztak az élők sorából:

Lőrinczi Gergely ny. lelkész március 3-án, 75 éves korában, Dicsőszentmártonban. Két évig Lupény-Vulkánban, közel három éven át Székelykeresztúron mint segédlelkész, 15 évig Küküllőszéplakon és 27 évig Désfalván mint rendes lelkész állott egyházunk szolgálatában. Meleglelkű, áldott kedélyű ember, nekem személy szerint egyik legközelebbi barátom volt. Temetésén Fazakas Endre lelkész imádkozott, az egyházi beszédet én mondtam. Az egyházkör részvétét Kolcsár Sándor esperes tolmácsolta, a lelkészek nevében Nyitrai Mózes és Adorjáni Károly, volt gyülekezete nevében Bálint Ferenc désfalvi lelkész búcsúztatták. Nagy részvét kísérte utolsó útjára a haranglábi temetőbe.

Özv. Barabás Vilmosné Bedő Erzsébet május 22-én, Székelykeresztúron, 93 éves korában, özvegységének 58-ik évében. Évtizedeken át vezette nagy lelkiismeretességgel a kolozsvári unitárius kollégium étkezdéjét.

Özv. Pál Tivadarné Osváth Margit életének 84. évében, július 27-én Bölönben. A bölönji volt unitárius elemi iskola tanítónőjeként működött nyugdíjbamenetelig.

Dr. Gál Miklósné Kilyéni Ferencz Krisztina Tordán, szeptember 8-án 91 éves korában. A kövendi temetőbe temették.

Dr. Harrington Donaldné Szánthó Lucia a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémia lelkészjelöltje, volt észak-amerikai unitárius gyakorló lelkész, a romániai és észak-amerikai unitárius egyházak közötti hittestvéri kapcsolat lángoló lelkű munkálója, október 15-én, súlyos betegség után, 70 éves korában. Egyházunk nevében a hátramaradottaknak legőszintébb együttérzésünket tolmácsoltuk.

Bartha Ilona Kolozsvárt november 4-én. Az egyházi központ altisztjeként 39 évig működött.

Hatházi Iván Pál volt lelkész, november 17-én, 36. életévében, autóbaleset folytán, Besztercén. A kolozsvár-napocai evangélikus temetőben helyezték örök nyugalomra. Temetésén a lelkészi szolgálatot dr. Erdő János főjegyző végezte.

Lőrinczy Zoltán, az egyházi központ közel négy évtizeden át volt főszámvevője, ez év január 4-én, 93 éves korában Marosvásárhelyen. Lelkészi képesítéssel rendelkezett. Későbbi végleges állása elfoglalása előtt négy éven át a volt székelykeresztúri főgimnáziumban tanári állást töltött be. Miután Kolcsár Sándor esperes lelkész Marosvásárhelyen búcsúztatta, Kolozsváron temetésén a szolgálatot dr. Erdő János és Szabó Dezső lelkész végezték. Az egyház nevében sírjára koszorút helyeztünk.

A gondviselő Isten adjon az eltávozottaknak csendes pihenést, lelküknek örök üdvösséget. Emléküket kegyelettel őrizzük.

Köszönöm az Egyházi Főtanács és Képviselő Tanács tagjai, főgondnokok, egyházi főjegyző, felügyelögondnokok, esperesek, teológiai tanárok, egyházi központ tisztviselői, lelkészek, énekvezérek, egyházközségi gondnokok, presbiterek és buzgó hívek egyházunk érdekében végzett önzetlen, hűséges, öntudatos, lélek szerinti szolgálatát. Hálát mondunk Istennek gondviseléséért, melyet munkánk, törekvéseink, erőfeszítéseink közben szüntelenül éreztünk. Tudjuk, hogy gyarlóságunk nem egyszer akadályozott abban, hogy hitünk és emberszolgálatunk minden tekintetben Istennek tetsző legyen. Kérjük gondviselő Atyánkat, segítsen mindnyájunkat gyengeségeink, időről-időre való megtorpanásunk leküzdésében, hitünk erőteljesebbé, diadalmasabbá válásában és mindennapi kötelességeinknek az eddiginél még eredményesebb teljesítésében.